

Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä

ARVIONTIKERTOMUS VUODELTA 2024

Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymän valtuustolle

poke
POHJOISEN KESKI-SUOMEN
AMMATTIOPISTO

Sisällysluettelo

Puheenjohtajan katsaus	3
1. Tarkastuslautakunta	5
1.1. Sidonnaisuusrekisteri.....	5
2. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	5
2.1. Tuloksellinen toiminta ja talous.....	6
2.2. Opiskeluun ja oppimisympäristöön liittyvä tuloksellinen toiminta (vaikuttavuus).....	6
3. Asiakaslähtöisyys.....	7
3.1. Laadukas opetus	7
3.2. Sidosryhmät.....	8
4. Kuntayhtymän henkilöstö	8

Puheenjohtajan katsaus

Arvoisat lukijat

Kuntayhtymän vuoden 2024 tulos kääntyi ylijäämäiseksi edeltävien alijäämäisten vuosien 2022-2023 jälkeen.

Tarkastuslautakunta painottaa, että tiedossa olevat tulevat rahoitusmallin muutokset, kasvaneet kustannuspaineet ja erityisopetuksen lisääntyneet tarpeet huomioidaan pidemmän aikavälin toiminnan ja talouden suunnitelmissa.

Alueellisen elinvoiman kehitys yhdessä henkilöstön eläköitymisen ja ikärakenteen muutoksen kanssa voivat tuoda tulevaisuudessa haasteita myös koulutustarjontaan ja tarjottavien koulutuspaikkojen sijantiin.

Vuonna 2024 kuntayhtymän toimialueen työllisyystilanne parani hieman edellisestä vuodesta, vuoden 2024 työttömien lukumäärä oli 4.218 työtöntä (13,9 %) ja vuonna 2023 työttömien lukumäärä oli 4.294 työtöntä (14,2 %).

Nykyiset ammattialat muuttuvat ja uusia syntyy. Kuntayhtymän tulisi pystyä ennakoimaan ja tekemään arvioita, voidaanko kaikki koulutusalat pitää myös tulevaisuudessa. Vuoden 2025 alussa Kuntayhtymä on hakenut Opetus- ja kulttuuriministeriön ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kehittämiskokeiluun, joka toteutetaan 1.1.2026-31.12.2033. Toiminnanohjauksen kokeilun tavoitteena on parantaa koulutuksen laatua ja vaikuttavuutta. Kokeiluun valitaan 40 koulutuksen järjestäjää, valinta tehdään elokuussa 2025. Kuntayhtymän johdon tulee tietää, kuinka vastata tulevaisuuden kehitykseen, jossa uusia aloja syntyy nopealla aikataululla. Kuntayhtymällä tulee olla tarvittavaa ketteryttä vastata muuttuviin haasteisiin.

Vuonna 2024 kuntayhtymä osallistui aktiivisesti hanketoimintaan, hankerahoitus vuonna 2024 oli yhteensä noin 2,4 m€, josta WindSoLab -hankkeen rahoitus on noin 1,3 m€.

Tarkastuslautakunta pitää erityisen tärkeänä, että tuulivoimalahuoltajakoulutus on saatu kuntayhtymän koulutustarjonnan opintokokonaisuudeksi. Tuulivoimalahuoltajien koulutusala on merkittävä vetovoimatekijä kuntayhtymälle.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten tuomiin haasteisiin reagoidaan nopeasti ja että kuntayhtymän asema säilyy laadukkaana ja kilpailukykyisenä myös tulevaisuudessa niin koulutustarjonnan kuin opiskelijamäärienkin suhteessa.

Hallinnon talouspalveluista on lähitulevaisuudessa eläköitymässä henkilöstöä, mutta tiukasta taloustilanteesta huolimatta tarkastuslautakunta pitää tärkeänä talous- ja palkkahallintopalveluiden säilyttämistä laadukkaana.

Vuonna 2024 kuntayhtymän toiminta toteutui pääsääntöisesti tavoitteiden mukaisesti. Laukaan ja Viitasaaren opiskelijamäärä olivat edellisvuoden tasolla. Perustutkinnon suorittamisen aloitti vuonna 2024 yhteensä 915 opiskelijaa ja suoritettut kokotutkinnot vuonna 2024 olivat yhteensä 586. Tutkintoon valmistavan opetuksen aloitti 58 opiskelijaa ja valmistuneita oli 16.

Opetusta annetaan useammassa toimipaikassa. Opiskelijoiden hyvinvointia eri yksiköissä tuetaan mm. oppilaskunta- ja tutor -toiminnalla, liikuntavarteilla ja toiminta- ja teemapäivillä. Lisäksi on DigiAhjo -digitaalinen oppimisympäristö, jossa voi vierailla erilaisissa virtuaaliympäristöissä, harjoitella esim. etäkuntoutusta ja tehdä verkkokursseja ja verkko-oppimistehtäviä. Opinto- ja muuta ohjausta annetaan myös Teamsin välityksellä opiskelijan niin toivoessa.

Opiskelijoille tehdään kouluterveyskysely vuonna 2025, edellinen kysely toteutettiin kuntayhtymässä vuonna 2023. Kuntayhtymän opiskeluhoollon palveluihin kuuluu myös psykologipalvelut, joita oli saatavilla vuonna 2024 jokaisessa POKEn toimipisteessä Keski-Suomen hyvinvointialueen tarjoamana palveluna.

Tarkastuslautakunta toteaa, että jatkuvan haun merkitys on tärkeä.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että etäyhteyksiä hyödynnetään ja että kuntayhtymä resursoi jatkossakin erilaisten tuen tarpeessa olevien oppilaiden sekä henkilökunnan tarvitsemiin tukimuotoihin ja terveydenhuoltoon.

Kuntayhtymän onnistuminen nojaa hyvinvoivaan ja motivoituneeseen henkilöstöön. Henkilöstöä tulee tukea työssään ja heillä tulee olla mahdollisuus osallistua oman työnsä kehittämiseen. Henkilöstö on voimavara, jolla kuntayhtymä säilyttää vetovoimansa kiinnostavana ja laadukkaana oppimisympäristönä.

Tarkastuslautakunta korostaa, että kuntayhtymän johto ja hallitus pohtivat keinoja, miten nykyinen ja tulevaisuuden tiukka ja epävarma taloustilanne huomioidaan oppilaiden ja henkilöstön hyväksi myös jatkossa.

Erkki Pönkänen
tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

1. Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet valtuustokaudella 2021–2024 ovat seuraavat:

Jäsen:

Erkki Pönkänen, puheenjohtaja
Sanna Villman
Tommi Leppänen, varapuheenjohtaja

Varajäsen:

Sirpa Närhi
Hannu Penttinen
Petri Valkonen

Kuntayhtymän vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut JHT, KHT Heidi Rimpilä 15.12.2022 saakka ja 16.12.2022 alkaen vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut JHT, HT Lilja Koskelo BDO Auditor Oy:stä. Kuntayhtymän tarkastajat ovat toimineet tarkastuslautakunnan sihteerinä. Tarkastuslautakunta on kokoontunut käsittelemään kuntayhtymän tilikauden 2024 asioita 2 kertaa syksyllä 2024 ja 4 kertaa keväällä 2025.

Tarkastuslautakunta on valtuustokaudelle 2021–2024 laaditun tarkastussuunnitelmansa mukaisesti paneutunut eri koulutusaloihin haastattelemalla kuntayhtymän henkilöstöä ja opiskelijoita, käymällä läpi kuntayhtymän viranhaltijoiden ja toimielinten päätöksiä ja asiakirjoja sekä tekemällä tutustumiskäyntejä eri toimintayksiköihin.

Yhtymävaltuusto on kokouksessaan 25.10.2024 § 23 antanut vastineen tarkastuslautakunnan vuoden 2023 arviointikertomuksessa esittämiin kysymyksiin. Tarkastuslautakunta on tyytyväinen saamiinsa vastauksiin.

1.1. Sidonnaisuusrekisteri

Kuntalain (410/2015) 121 §:n mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen ja arvioinnin järjestämistä varten.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa Kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi vuosittain. Tarkastuslautakunta on vuoden 2024 aikana käsitellyt sidonnaisuusilmoituksia kokouksessaan 9.10.2024 § 38 ja hyväksynyt kuntayhtymälle toimitetut uudet ja täydentävät sidonnaisuusilmoitukset sekä toimittanut sidonnaisuudet edelleen tiedoksi valtuustolle.

2. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Kuntayhtymän perustehtävä ja toiminta-ajatus on seuraava:

"Ammattitaidolla hyvinvointia seudun parhaaksi."

Toimintaa ohjaavat arvot ovat yhdessä tekeminen, vastuullisuus sekä uudistuminen ja kehittyminen. Visiona on pitää kuntayhtymä vetovoimaisena osaamisen kehittäjänä.

Keskeiset tavoitteet ja toiminnan suuntaviivat perustehtävän toteuttamiseksi ja tavoitetilan saavuttamiseksi ovat asiakaslähtöisyys, toimiva työyhteisö ja motivoitunut henkilöstö sekä tulokellinen toiminta ja talous.

2.1. Tuloksellinen toiminta ja talous

Kuntayhtymän rahoitusasema parani vuodesta 2023 vuoteen 2024 huomattavasti. Tuloksen paranemiseen vaikutti vuodelle 2024 saatu noin miljoonan (1 m€) euron lisärahoitus valtionosuuteen. Lisäksi toimintakulut alittivat talousarvion noin 1 m€. Vuoden 2024 bruttoinvestoinnit olivat noin 2 m€ ja investointeihin saatiin rahoitusta noin 0,6 m€. Investointien tulorahoitus käyttöomaisuushankintoihin parani vuodesta 2023 ollen 163 % (v. 2023 103 %).

Vuoden 2024 ylijäämä on 570.300,81 €. Vuoden 2023 alijäämä oli -463 844 € ja vuonna 2022 alijäämä -1 513 038 €. Vuonna 2024 toimintatuotot olivat 20,9 m€ ja vuonna 2023 19,9 m€ eli toimintatuottoja kertyi 1,0 m€ enemmän kuin vuonna 2023. Toimintakulut vuonna 2024 olivat 18,825 t€ (v. 2023 18,802 t€) eli toimintakulut kasvoivat noin 23 t€ vuodesta 2023.

Toimintakate parani (kasvoi) edellisen vuoden tasosta noin 1,0 m€; vuonna 2024 toimintakate 2,116 t€ ja vuonna 2023 toimintakate 1,097 t€. Rahoitustuotot vuonna 2024 97 t€ ja vuonna 2023 186 t€ eli rahoitustuotot laskivat 89 t€. Vuosikate ylitti muutetun talousarvion noin 420 t€; toteuma vuonna 2024 2,213 t€ ja vuonna 2023 1,283 t€. Vuosikate kattoi suunnitelmanmukaiset poistot 1.698.139,31 €.

Investoinnit alittivat talousarvion 274.574,00 eurolla. Toteutuneet investointikulut olivat noin 1,2 m€. Suurimmat investoinnit olivat JTF-hankkeisiin; Finnish Future Farm ja WindSoLab; (Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto) -liittyviä investointeja.

Peruspääoman lisäksi taseen vastattavissa oli seuraavia eriä:

	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Omat rahastot	0,03 m€	0,03 m€	0,03 m€	0,03 m€	0,4 m€	0,4 m€
Ylijäämät	17,3 m€	17,8 m€	19,4 m€	20,1 m€	18,4 m€	19,1 m€
Varaukset	0,1 m€	0,1 m€	0,1 m€	0,1 m€	0,1 m€	0,1 m€

2.2. Opiskeluun ja oppimisympäristöön liittyvä tuloksellinen toiminta (vaikuttavuus)

Kuntayhtymän toteutunut oppilasmäärä vuonna 2024 oli opetushallituksen Vipunen - palvelun mukaan 1671,0 opiskelijavuotta. Vuonna 2023 vastaava luku oli 1672,3 opiskelijavuotta, eli oppilasmäärä on laskenut 1,3 oppilaalla. Luvuista puuttuu POKE Koulutus Oy:n järjestämä koulutus, jota ei tallenneta Vipunen – palveluun.

Rahoituksen perusteena oleva tavoitteellinen opiskelijavuosikertymä saavutettiin, tavoite oli 1651 ja toteuma 1671,1.

POKE Koulutus Oy tarjoaa koulutukseen liittyviä palveluja sekä järjestää työelämän kehittämis- ja innovaatiotoimintaa sekä ei-tutkintoon johtavaa koulutusta. POKE koulutus Oy:n koulutustarjonta ja asiakaskunta oli vuonna 2024 sama kuin

edellisvuonna. Vuonna 2024 koulutuspalveluita ostivat Keski-Suomen ELY-keskus, Gradia, yksityiset yritykset, kunnat, kaupungit ja yksittäiset asiakkaat.

Vuonna 2024 POKE Koulutus Oy on järjestänyt anniskelu- ja hygieniapassi-, tulityö-, työturvallisuuskortti-, ensiapu-, verkkokauppa-, tietotekniikka-, sähköturvallisuus-, tieturva-, eläinkuljettaja-, CNC Solidworks- ja EpiPen-kynän käyttökoulutuksia.

Tutkintokoulutuksessa vuonna 2024 oli tavoite, että keskeytysten määrä olisi korkeintaan 10 %, toteutunut keskeyttämisprosentti oli 11,5 %. Luvut ovat samalla tasolla vuoteen 2023 verrattuna (tavoite 10 %, toteuma 11,8 %). Keskeytysten syitä olivat muun muassa opintojen jatkaminen toisella opintolinjalla, motivaation puute, henkilökohtaiset syyt.

Sekä tutkintoja että osatutkintoja suoritettiin vuonna 2024 enemmän kuin vuonna 2023. Suoritetuista tutkintoista vuonna 2024 on yhteensä 586 ja tutkinnon osia 284. Vuonna 2023 tutkintoja suoritettiin 587 ja tutkinnon osia 220.

OPH:n vuoden 2024 palautekyselyn mukaan opiskelijoiden työllistymistaso on vuoden 2023 tasolla. Työllistymistavoite vuonna 2024 oli 70 % ja toteuma 76,9 % (v. 2023 tavoite 70 % ja toteuma 77 %).

Kuntayhtymän tulee olla nopeasti muuntautumiskykyinen ja reagoida muuttuvaan koulutuskysyntään. Käytännönläheisen opetuksen lisäksi tulee huomioida muun muassa digitalisaation kehittyminen.

Monipuolinen koulutus lisää kuntayhtymän kiinnostavuutta.

3. Asiakaslähtöisyys

3.1. Laadukas opetus

Opiskelijoiden arviota koulutuksesta kysytään vuosittain OPH:n amispalautekyselyyn perustuen arvioasteikolla 1–5. Vuoden 2024 kokonaislaadun arvosanatavoite oli 4,1. Tutkinnon ja tutkinnon osan suorittaneiden opiskelijoiden arvio vuodelta 2024 oli 4,4 (v. 2023 4,3), joten asetettu tavoite ylittyi molempina vuosina 2024 ja 2023. Vuonna 2022 arvosanatavoite oli 4,0 ja saatu arvio oli 4,3.

OPH:n palautekyselyihin vastaamisella on vaikutusta kuntayhtymän saamaan rahoitusosuuteen. Opiskelijapalautteiden vastausprosentti vuonna 2024 oli keskimäärin 68 %.

Tarkastuslautakunta painottaa, että opiskelijoita tulisi informoida palautekyselyihin vastaamisen tärkeydestä ja sen merkityksestä kuntayhtymän rahoitukselle ja toiminnalle.

3.2. Sidosryhmät

Valtakunnallisesta työelämäpalautejärjestelmästä saadun tiedon mukaan vuonna 2024 työpaikkaohjaaja- ja työpaikkakyselyissä kokonaisarvio kuntayhtymän toiminnasta on 4,2 (arviointiasteikko 1–5). Vuonna 2023 ei toteutettu sidosryhmäkyselyä.

Aktiivinen keskusteluyhteys työelämän edustajien, yritysten ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa on tärkeää, jotta tarpeellisten koulutusmahdollisuuksien toteuttaminen alueellisesti on mahdollista.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kuntayhtymän tulee pystyä mukautumaan työelämän muuttuviin tarpeisiin sekä muokata koulutustarjontaa vastaamaan kysyntää.

4. Kuntayhtymän henkilöstö

Kuntayhtymän palveluksessa oli vuoden 2024 lopussa päätoimisessa palvelussuhteessa 219 henkilöä (v. 2023 231 henkilöä ja v. 2022 237 henkilöä). Henkilöstöstä opetustehtävissä oli 57,5 %, hallintotehtävissä 21 % ja tukipalveluissa 21,5 %.

Kokoaikaisen henkilöstön määrä vähentyi edellisvuodesta 4 henkilöllä ja osa-aikaisen henkilöstön määrä kasvoi 2 henkilöllä. Päätoimisen henkilökunnan määrän väheneminen johtuu pääosin eläkkeelle siirtymisistä ja sijaisuuksien päättymisestä.

Henkilöstön keski-ikä on keskimäärin 52,3 vuotta (v. 2023 51,3 vuotta). Suurin ikäryhmä on 60–64-vuotiaat, joita on koko henkilöstön määrästä 21,9 %. Toiseksi suurin ikäryhmä on 55–59-vuotiaat, joita on koko henkilöstön määrästä 19,3 %. Yli 60 -vuotiaiden osuus on 26,7 % (v. 2024 25,3 %).

Sairauspoissaolopäivien kokonaismäärä kasvoi vuodesta 2023 vuoteen 2024 1.002 päivällä. Poissaolopäiviä oli vuonna 2024 3.353 päivää (v. 2023 2.351 päivää ja v. 2022 2.469 päivää). Sairauspoissaolot olivat kestoaltaan pääosin 1–3 päivän mittaisia. Työtapaturman ja/tai ammattitautiperusteiset poissaolopäivät olivat vuonna 2024 yhteensä 367 päivää (v. 2023 35 päivää). Pitkään, yli 180 päivää kestäneitä sairauspoissaolopäiviä oli vuonna 2024 yhteensä 1.392 päivää (v. 2023 766 päivää). Alle 180 päivää kestäneitä sairauspoissaolopäiviä oli 1.961 päivää (v. 2023 2.350 päivää).

Kuntayhtymän henkilöstö- ja koulutussuunnitelma on päivitetty ja hyväksytty (hallitus 25.4.2024). Suunnitelmassa on linjaukset henkilökunnan osaamisen kehittämisestä. Vuonna 2024 henkilöstön koulutuspäivien toteuma oli keskimäärin 6,1 pv/hlö (v. 2023 6,4 pv.) Henkilöstöstrategian ja -voimavarojen kehitystä seurataan henkilöstökyselyllä joka toinen vuosi. Vuoden 2024 kyselyn vastausprosentti oli 73,8 % tuloksena oli 3,6 (henkilöstön arvio työyhteisön toimivuudesta). Vuoden 2023 kyselyn vastausprosentti oli 80,7 % ja tulos 3,8.

Kuntayhtymä on vastuussa työterveyshuollon palveluiden saavutettavuudesta. Kuntayhtymän työterveyshuoltopalvelut ostetaan Mehiläinen Oy:ltä. Työterveyshuolto ja kuntayhtymä ovat vuonna 2024 päivittäneet varhaisen tuen toimintamallin, jolla pyritään edistämään työkykyä ja mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tukea henkilöiden työkykyä ja puuttua työkykyä heikentäviin seikkoihin.

Kuntayhtymän tulee panostaa myös jatkossa henkilöstön työhyvinvointiin. Työajan ja työvälineiden oikea ja hyvä resursointi sekä henkilöstön kuuleminen lisäävät työhyvinvointia. Työhyvinvointia lisäävät muun muassa työyhteisön hyvä ilmapiiri, hyvä ja motivoiva johtaminen sekä työntekijöiden ammattitaito.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma vuosille 2024–2026 on päivitetty ja hyväksytty hallituksessa 25.4.2024.

Työhyvinvointi ja hyvä työilmapiiri mahdollistavat menestyksekkään työyhteisön.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota pitkien, yli 180 päivää kestäneiden sairauspoissaolopäivien sekä sairauspoissaolojen kokonaispäivien huomattavaan kasvuun (1.002 päivää) edellisvuodesta.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota myös vuoden 2024 henkilöstökyselyn heikentyneisiin tuloksiin vuoden 2022 kyselyyn nähden.

Tarkastuslautakunta painottaa, että sairauspoissaolopäivien lukumäärän kasvu ja henkilöstökyselyn heikentynyt tulos otetaan vakavasti ja tehdään tarvittavat toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi ja henkilöstön hyvinvoinnin parantamiseksi.

Kuntayhtymän vuoden 2024 tulos oli ylijäämäinen, mutta talousarvion 2024 taloussuunnitelmavuodet 2025–2026 ovat alijäämäisiä ja rahoitusmalli on uudistumassa, joten talouden tasapainottamistoimia tarvitaan myös tulevina vuosina.

Tarkastuslautakunta painottaa, että tulevaisuuden rahoituksellisiin haasteisiin varautuminen edellyttää talouden ja toimintaympäristön aktiivista tarkastelua.

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2024 yhtymävaltuustolle tiedoksi.

Äänekoskella 15. päivänä toukokuuta 2025

Erkki Pönkänen
puheenjohtaja

Sanna Villman
jäsen

Tommi Leppänen
varapuheenjohtaja